

Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach

Witold Berus

**Brzmienie portretu – synkretyczna
relokacja dźwięków w obrazie
malarskim**

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

Promotor: prof. dr hab. Michał Minor

Katowice, 2022 rok

Brzmienie portretu – synkretyczna relokacja dźwięków w obrazie malarskim

Temat mojej pracy jest związany z wcześniejszym zainteresowaniem muzyką jako źródłem inspiracji twórczej dla artysty. Chodzi o muzykę oraz konteksty muzyczne: portrety muzyków, okładki płyt, teksty piosenek, plakaty muzyczne. Pracę doktorską stanowi **cykl czternastu obrazów** na płótnie, wykonanych techniką mieszaną o wymiarach 200cm x 180cm (jedenaście obrazów) i 200cm x 300cm (trzy obrazy). Tematem obrazów jest próba wykreowania malarskich scenariuszy nigdy nie wyemitowanych transmisji i takich, które nigdy nie mogły mieć miejsca, a które to wydarzyły się w obrazie malarskim. Są to reminiscencje migawek odzyskanych wspomnień i pozyskiwanych wciąż inspiracji, które odzyskują swój blask na brzmiających dźwięczną paletą barw płótna. Elementem spajającym cykl jest struktura malarska w pełnej rozciągłości obszaru, jaki może ona na styku formy i treści w obrazie generować. Pokazałem swoje fascynacje muzyczno - estradowe, zachowanie muzyków na scenie, autentyzm zachowań niczym nieskrępowany u tych, którzy nie byli w stanie za sobą pociągnąć bagażu swojej wrażliwości, popularności jak np.: Janis Joplin, Marylin Monroe czy Jimi Hendrix. Wentylem ujścia wrażliwości może być artystyczny ekshibicjonizm. Jest to bezpieczna forma rozładowania ładunku gromadzących się w człowieku emocji. W moim przewodzie doktorskim uwolniłem wyobraźnię w celu zwizualizowania marzeń, ale też zagrożeń i artystycznej swawoli, która w sztuce jest możliwa. Inspiracją do namalowania moich obrazów były teksty piosenek (również wierszy) wraz z ich melodią, jak i sami autorzy tekstów, muzyki lub ich odtwórcy. W wybranych przeze mnie tekstach, ich autorzy poruszają tematy, które mnie poruszają, inspirują, często dotyczą mnie samego, wywołują u mnie reakcję gniewu i bezsilności wobec otaczającego nas społeczeństwa. Do zagadnień tych należą: znieczulica społeczna, bezradność społeczeństwa wobec bezkarnego zabijaniu niewygodnych ludzi przez najwyższe władze,

bezradność społeczeństwa wobec wywołanych wojen przez polityków, problematyka uzależnień od hazardu, alkoholu i narkotyków, zapadanie na choroby psychiczne, wiara i lekceważące podejście do niej, demoralizacja współczesnego społeczeństwa, nieuczciwość polityków, brak tolerancji, zanieczyszczanie środowiska, wyścig zbrojeń (podbój kosmosu). W mojej rozprawie teoretycznej i poprzez moje prace malarskie wykazałem – potwierdziłem, że istnieje synkretyzm środków artystycznego wyrazu i tendencja do syntezy sztuk. Poprzez pokazanie licznych przykładów twórczości zmierzających do syntezy sztuk, wykazałem, że jest to jedna z tendencji. Przywołanie związków malarstwa z muzyką jako tematów obrazów i tematów utworów muzycznych potwierdziło, że te motywy są bogate i obecne we wszystkich okresach aktywności człowieka. Pokazałem formy i przykłady bezpośredniej korelacji plastyka – muzyka obecne w powszechnym obiegu w postaci okładek płyt i plakatów muzycznych, murali. Prezentując własne obrazy przedstawiłem kolejny dowód, że synkretyzm tworzyw oraz inspiracje muzyczne wzbogacają malarstwo. Tytuły moich obrazów są zarazem tytułami moich ulubionych utworów muzycznych, wykonywanych przez znanych mi artystów z lat młodości i współczesnych.

Oto tytuły moich obrazów i wykonawcy utworów:

„The Sound of Silence” (Brzmienie Ciszy) - **Simon & Garfunkel**

„Diamonds Are a Girl's Best Friend” (Diamenty są najlepszym przyjacielem kobiety) - **Marilyn Monroe**

„Wish You Were Here” (Chciałbym żebyś tu był) - **Pink Floyd**

„Do prostego człowieka” (To a simple man) – wiersz Juliana Tuwim - **Akurat**

„Grantchester Meadows” (Łąki Grantchester) - **Pink Floyd**

„Personal Jesus” (Osobisty Jezus) - **Depeche Mode**

„Warszawa” (Warsaw) - **T. Love**

„Strawberry Fields Forever” (Truskawkowe Pola) - **The Beatles**

„White Rabbit” (Biały królik) - **Jefferson Airplane**

„Inside Looking Out” (Spojrzenie zza krat) - **Grand Funk Railroad**

„Nie Wierzę Politykom” (I don't believe politicians) - **Tilt**

„The House of the Rising Sun” (Dom wschodzącego słońca) - **The Animals**

„The Passenger” (Pasażer) - **Iggy Pop**

„Space Oddity” (Kosmiczne Dziwactwa) - **David Bowie**

Dla mnie, wszystkie te 14 utworów są nieśmiertelne, mógłbym ich słuchać codziennie. Podczas malowania obrazów puszczałem konkretny utwór, aby ten utwór mógł przeniknąć przez moje zmysły na płótno. Ten rodzaj malowania pozwalał mi dostosować gamę kolorystyczną do nastroju muzyki. Gdy utwór był delikatny, stosowałem zawężoną gamę kolorów. Przy utworach o szybkim tempie stosowałem kontrasty barwne. Wszystkie obrazy namalowałem na zagruntowanych płótnach przy pomocy mieszanych technik: akryl, gładź szpachlowa, która służyła mi do uzyskania faktury, sznurki, nitki, kolaż fotograficzny. W części teoretycznej wykazałem, że muzyka była i jest, od wielu wieków do współczesności, inspiracją dla wielu malarzy. Muzykę jako taką, przedstawiali głównie poprzez różne instrumenty. Często te instrumenty były wkomponowane w sceny rodzajowe dla podkreślenia nastroju: beztroski, uczuć, gloryfikacji świętych, upływu czasu, koncertów muzycznych, występów grajków. Instrumenty były częstymi elementami martwych natur. Picasso i Braque używali instrumentów do kubistycznych analiz. Malarze abstrakcyjni tacy jak Kandinsky i Klee transponowali utwory muzyczne na płótna za pomocą specjalnych kodów, starali się przyporządkować dźwięki kolorom i plamom barwnym. Aby praca była pełniejsza pokusiłem się na wyszukanie przykładów malarstwa będącego inspiracją dla muzyków: Chopin i Delacroix, Musorgski i Hartmann, Liszt, Kaulbach i Zichy, Debussy i Monet itd. Poruszyłem również temat muzyki i sztuk wizualnych w zespole: partytura graficzna, idea "sztuki totalnej", instalacje dźwiękowe, kino, synestezja. Pokazałem współzależność muzyki i kreacji

plastycznej na przykładach plakatów muzycznych, murali, okładek płyt i artystów zajmujących się muzyką i malarstwem. Dzięki pracy nad tym tematem odkryłem wiele nowych wiadomości związanych z muzyką i sztukami wizualnymi. W moim malarstwie zacząłem stosować metody i techniki, których dotąd nie stosowałem, co jest bardzo pozytywnym sygnałem do dalszej mojej twórczości.

W. Berus

Academy of Fine Arts in Katowice

Witold Berus

**The sound of a portrait - a syncretic
relocation of sounds in a painting**

DOCTORAL SUMMARY

Supervisor: prof. dr hab. Michał Minor

Katowice, 2022

The sound of a portrait - a syncretic relocation of sounds in a painting

The topic of my work is related to my previous interest in music as a source of creative inspiration for the artist. It is about music and musical contexts: portraits of musicians, album covers, lyrics, music posters. The doctoral thesis is a series of **fourteen paintings on canvas**, made in a mixed technique with dimensions of 200cm x 180cm (eleven paintings) and 200cm x 300cm (three paintings). The theme of the paintings is an attempt to create painting scenarios never broadcast and those that could never have happened, and which happened in a painting. These are reminiscences of snapshots of recovered memories and constantly acquired inspirations, which will regain their shine on the canvas with a resonant palette of colors. The painting structure is the element that binds the cycle together in the full extent of the area that it can generate at the interface between form and content in an image.

he sound of a portrait - a syncretic relocation of sounds in a painting

The topic of my work is related to my previous interest in music as a source of creative inspiration for the artist. It is about music and musical contexts: portraits of musicians, album covers, lyrics, music posters. The doctoral thesis is a series of fourteen paintings on canvas, made in a mixed technique with dimensions of 200cm x 180cm (eleven paintings) and 200cm x 300cm (three paintings). The theme of the paintings is an attempt to create painting scenarios never broadcast and those that could never have happened, and which happened in a painting. These are reminiscences of snapshots of recovered memories and constantly acquired inspirations, which will regain their shine on the canvas with a resonant palette of colors. The painting structure is the element that binds the cycle together in the full extent of the area that it can generate at the interface between form and content in an image.

I showed my musical and stage fascinations, the behavior of musicians on stage, the authenticity of behavior unfettered by those who were not able to carry

the baggage of their sensitivity, popularity, such as Janis Joplin, Marilyn Monroe or Jimi Hendrix. Artistic exhibitionism may be the outlet valve for sensitivity. It is a safe form of discharging the load of emotions accumulating in a person. In my doctoral thesis, I released my imagination in order to visualize dreams, but also threats and artistic playfulness that is possible in art. The inspiration for painting my paintings were the lyrics of the songs (including poems) with their melody, as well as the authors of the lyrics, music or their reproducers. In the texts selected by me, their authors raise topics that move me, inspire me, often concern me, make me react of anger and helplessness towards the surrounding society. These issues include: social insensitivity, society's helplessness in the face of impunity for killing inconvenient people by the highest authorities, society's helplessness in the face of wars caused by politicians, the problem of addiction to gambling, alcohol and drugs, falling into mental illness, faith and disrespectful attitude towards it, demoralization of the contemporary societies, dishonesty of politicians, intolerance, environmental pollution, arms race (conquest of space).

In my theoretical dissertation and through my paintings, I have proved - confirmed that there is a syncretism of means of artistic expression and a tendency to synthesize arts. By showing numerous examples of creativity aimed at the synthesis of arts, I have shown that this is one of the tendencies. The reference to the relationship between painting and music as the themes of pictures and themes of musical works confirmed that these themes are rich and present in all periods of human activity. I have shown forms and examples of a direct correlation between visual art and music that are commonly circulated in the form of album covers, music posters, and murals. By presenting my own paintings, I presented another proof that the syncretism of materials and musical inspirations enrich painting. The titles of my paintings are also the titles of my favorite pieces of music, performed by artists from my youth and contemporary artists whom I know.

Here are the titles of my paintings and songwriters:

- „The Sound of Silence” (Brzmienie Ciszy) - **Simon & Garfunkel**
- „Diamonds Are a Girl's Best Friend” (Diamenty są najlepszym przyjacielem kobiety) - **Marilyn Monroe**
- „Wish You Were Here” (Chciałbym żebyś tu był) - **Pink Floyd**
- „Do prostego człowieka” (To a simple man) – wiersz Juliana Tuwim - **Akurat**
- „Grantchester Meadows” (Łąki Grantchester) - **Pink Floyd**
- „Personal Jesus” (Osobisty Jezus) - **Depeche Mode**
- „Warszawa” (Warsaw) - **T. Love**
- „Strawberry Fields Forever” (Truskawkowe Pola) - **The Beatles**
- „White Rabbit”(Biały królik) - **Jefferson Airplane**
- „Inside Looking Out” (Spojrzenie zza krat) - **Grand Funk Railroad**
- „Nie Wierzę Politykom” (I don't believe politicians) - **Tilt**
- „The House of the Rising Sun” (Dom wschodzącego słońca) - **The Animals**
- „The Passenger” (Pasażer) - **Iggy Pop**
- „Space Oddity” (Kosmiczne Dziwactwa) - **David Bowie**

For me, all these 14 songs are immortal, I could listen to them every day. While painting the pictures, I played a specific piece so that this piece could penetrate my senses onto the canvas. This type of painting allowed me to adjust the range of colors to the mood of the music. When the piece was delicate, I used a narrow range of colors. With fast-paced pieces, I used color contrasts. I painted all the pictures on primed canvases using mixed techniques: acrylic, putty, which I used to obtain the texture, strings, threads, photo collage. In the theoretical part, I showed that music was and is, from many centuries to the present day, an inspiration for many painters. They presented music as such mainly through various instruments. Often these instruments were incorporated into genre scenes

to emphasize the mood: carefree, feelings, glorification of saints, the passage of time, musical concerts, performances of musicians. Instruments were frequent elements of still lifes. Picasso and Braque used instruments for cubist analysis. Abstract painters such as Kandinsky and Klee transposed musical works onto canvases using special codes, they tried to assign sounds to colors and color spots. To make the work more complete, I tried to find examples of painting that inspired musicians: Chopin and Delacroix, Mussorgsky and Hartmann, Liszt, Kaulbach and Zichy, Debussy and Monet etc. I also touched upon the topic of music and visual arts in fusion: graphic score, the idea of "total art", sound installations, cinema, synesthesia. I showed the interdependence of music and artistic creation on the examples of music posters, murals, album covers and artists dealing with music and painting. Thanks to my work on this topic, I discovered a lot of new news related to music and visual arts. In my painting, I started to use methods and techniques that I had not used before, which is a very positive signal for my further creativity.

W. Berus